

Letošnja jesen

Sonce se čudno je skalilo
in rože in drevje nam zameglilo
in pesem ortalov in gozdov na tuje spodilo.
Listje bolešno se trga z dreves,
kot da je pretrgana vez do nebes;
v praznoto tonejo dnevi in z njimi nada
z listjem v globine pada, pada.
Pa glej, kot skozi mrliške dlani,
skozi jablane na ortu pogled hiti,
išče, reže v praznoto, nič ne doseže,
nikjer ni več cvetja, ne sadja, še sonca ni.
O Bog, daj nam moči za te težke dni.

Pri veliki gospodi

Češki spisala El. Krasnohorska.

S torbo na rami in s palico v rokah je zapustil krojaški mojster Ošival svoje rojstno mesto. »Z Bogom, ti staro, revno gnezdo! Ne boš me tako hitro spet videlo! Grem poiskat večjo gospodo, ki bo bolj plačevala mojo umetnost.« Tako se je poslovil od svojega rojstnega kraja, ko se je zadnjič z griča ozrl na njegove strehe in stolpe. In odšel je daleč, daleč ter

vedno izpraševal, kje bi našel dovolj veliko gospodo — čim večja bi bila, tem bolje.

Nekega dne je prišel do prastarega gozda. Dolgo je taval po njem, dokler se ni nazadnje celo izgubil. Objela ga je noč in pripravljalo se je k nevihti. Kar opazi skozi drevje medlo svetlobo, ki je prihajala iz nekake hiše. Brez pomisleka pohiti skozi odprta vrata v temno sobo, ki so jo le slabo razsvetljevala tleča polena na ognjišču.

Naš krojač vljudno pozdravi, a iz teme ni bilo nikakega odgovora; prav nič ni mogel razložiti, tako medla svetloba je vladala v prostoru.

»Ker tedaj niste doma, dragi sosed, dovolite mi, da se v vaši odsotnosti tu naspim,« je spregovoril vljudni krojač, sedel na nekako vrečo, dal torbo pod glavo in kmalu zaspal.

Ko se je zarana prebudil, je z grozo opazil, da to, na čemer je spal, ni bila nikaka vreča, ampak le roka moža-velikana, ki je ležal in spal. Hipoma se velikan zgane, pretegne in vstane. Tedaj opazi krojača.

»Glej, glej! Saj se mi je zdelo, da po meni nekaj leze,« je zagodrnjal.

»Odkod si se pa ti vzelo, človeče? Že dolgo nisem nobenega takega jedel!«

Mojster Ošival je od samega strahu klecnil na kolena in jecjal: »Jaz — jaz — jaz — jaz — nisem užiten, milostni gospod, vi se izvolite motiti.«

»Pa čemu bi sicer bil?« je radovedno vprašal velikan.

»Jaz — jaz — jaz sem krojač, milostljivi gospod, a krojači niso užitni,« se je izvijal preplašeni mojster.

»Kaj, krojač praviš, da si! O, krojači so pa zelo okusni! Imeli smo tu že enega. Šival nam je obleko; le škoda, da smo ga pojedli. Raztrgani smo, da nas je kar sram.«

»Vidite tedaj, milostljivi gospod,« je prigovarjal krojač velikanu, »jaz bi vam vse sešil in zašil. Ako me pa izvolite pojesti, potem boste izvolili to obžalovati.« Velikan nekaj časa premišlja, potem pa reče: »Saj res! Čakaj, fante, mi boš pa nekaj zašil. Bil sem namreč onega dne pri sosedu Golijašu in mi je dejal: Kleofaš, pojdiva obiskat Zabijaša! Tedaj sem pa opazil, da je moja suknja vsa strgana. Golijaš mi je nato posodil svojo, a glej, odtrgal se mi je rokav. Če mi ga prišiješ, ti bom dobro plačal.«

Krojač je veselo obljubil in že ga je velikan postavil na tako veliko mizo, da bi bil na njej lahko voz obračal. Vrgel mu je velikansko suknjo in mu naročal: »Toda šivati moraš s celo nitjo, to ti povem! Ako nit utreš, bo delo zanič in potem bo po tebi!«

»Dobro, dobro, milostljivi gospod!« je jecjal prestrašeni mojster, ki se mu je pred očmi kar tema delala od samega strahu. Bilo je to grenko delo, kajti pri vsakem vbodu je moral povleči vso nit s klobčiča. Begal je pri tem po mizi sem in tja, da bi bil kmalu dušo izgubil. Bil je že mrak, ko je ves upehan in onemogel dovršil delo. A velikan ga je za to tudi dobro plačal, kajti dal mu je kos zlata, velik kot hlebec.

»Zdaj nesem vrnit suknjo Golijašu,« reče velikan, »ti pa medtem poišči zlati čopek, ki se mi je utrgal pri kapi. Ko se vrnem, ga prišiješ.«

Ko je nato velikan odšel, se je mojster Ošival pokrižal, hitro spravil svoj hlebec zlata v torbo, popadel čepico in palico ter zbežal od tod, kar so ga noge nesle. Niti na um mu ni prišlo, da bi se plazil po kotih ter brskal za velikanim čopkom. Sicer je bil zdaj pri zadosti velikem gospodu, a predobro so mu še zvenele v ušesih njegove besede, kako okusni da so krojači. Bežal je po najtemnejšem gozdu, ni ne jedel ne spal, bežal je kar naprej vso noč. Proti jutru je videl, da postaja okrog njega svetlejšje, kakor da bi bil na robu gozda, a tolažil se je s tem, da pride kmalu do ljudi. Že je upal, da je na varnem, kar zagleda, da mu prihajajo naproti trije strašni velikani: njegov dobri znanec Kleofaš, a za njim dva prav tako velika gospoda, brezdvomno njegova tovariša Golijaš in Zabijaš.

»O, glejte ga, našega preljubega krojačka,« je veselo zagodel Kleofaš, »kar ni me mogel dočakati in nam caplja naproti.«

»O, kako srčkan ocvirček!« se je veselo obliznil velikan, ki ga je krojač že po suknji poznal, da je Golijaš.

»O, ti mali možiček, iz same ljubezni bi te najrajši pojedel,« je zarjul tretji teleban, očitno Zabijaš, najgroznejši izmed vseh treh.

»Ali si našel moj čopek?« se je obupanemu mojstru nasmehnil Kleofaš.

»Jaz — jaz — jaz ga grem kupit v mesto, milostljivi gospod, v vaši koči ga ni,« se je izgovarjal krojač, ves trd od strahu.

»Kaj, da ga ni tam, ti zvitorpec! Le vrni se in išči, mi te ne pustimo kar tako, fantiček moj,« se mu je smejal Kleofaš.

»Jaz — jaz — jaz moram iti tudi po gumb, vam, milostljivi gospodje, jih mnogo manjka.« je jecljal mojster Ošival.

»E kaj gumbi!« je godrnjal Golijaš, »tisti krojač, ki smo ga pojedli, nam je prišil kar jelove storže namesto gumbov.«

»Toda, milostljivi gospod, storži niso več moderni,« je drgetal nesrečni krojač.

»Kaj nas briga moda! Ali misliš, da norimo za modo? Ti fante, nisi krojač za nas. Kaj pravita, prijatelja, ali bi ne bilo bolje, da ga pojem,« je predlagal Zabijaš.

»Kar pojemo ga! Meni daj te noge,« se je oglasil Golijaš.

»Jaz bi pa rad pleče,« si je izbiral Zabijaš.

»Jaz imam pa najraje glavo,« je prikimal Kleofaš, pograbil mojstra z dvema prstoma in vtaknil njegovo glavo v usta, da bi jo pokusil. Obup je dal krojaču toliko moči, da se je izmuznil velikanu izmed prstov in skočil naprej — ali, o groza! skočil je velikanu naravnost v žrelo, tako da ga je Kleofaš kar celega naenkrat požrl. Ali sta bila ostala dva ljudožreca s tako delitvijo zadovoljna ali ne in kaj se je dalje zgodilo, krojač že ni več

videl, ker se je tisti hip onesvestil. Ko se je zopet zavedel, je začel okrog sebe tipati po Kleofaševem želodcu. Prostor je bil velik in mojster se je bal, da ne bi utonil kot miš, če se velikan po takem zajtrku pošteno napije. Ko je pa krojač otipal, da je njegova glava še cela in da ima še vedno škarje za pasom, je takoj vedel, kaj na stori. Urno se je lotil dela. Naj stane kar hoče, mora se prestriči skozi velikanovo mast in meso, da prileze čimprej iz želodca. Njegova sreča je bila, da je velikan med to operacijo spal, a druga sreča je bila, da si je mojster napravil pot zadaj na hrbtu, da ga velikan ni mogel videti, ko je lezel ven, četudi bi bil zbujen. Ko je naš Ošival prilezel ven, se je hitro spravil v kot, kjer je velikan hranil drva. A kako se je začudil, ko je tam v smeteh našel velikanov čopek, prav tistega, ki ga je bil velikan izgubil s svoje kape.

»Ta krojač me kar ščegeče po želodcu, moram se napiti,« je sam s seboj godrnjal Kleofaš, ki se je bil medtem prebudil. Pograbi čeber vode in jo izpije na dušek. Kar streslo ga je. »Brr, nekaj me boli v hrbtu. Nič kaj dobro se ne počutim. Tako mi je, kakor bi imel mrzlico. Moram si skuhati kamilic.« In že je brskal po drveh in pri tem opazil krojača. Ves začuden je Kleofaš na stežaj odprl usta, kar groza ga je bilo. »Ali si ti tu, krojaček? Odkod si se pa vzel?«

Krojaču ni bilo prav nič do šale. »Izvolili ste me med spanjem izbljuvati — toda, bodite veseli! Glejte, v vašem želodcu sem našel izgubljeni čopek z vaše kape.«

Kleofaš se je čopka tako razveselil, da je kar pozabil na bolečine v hrbtu. Seveda je takoj naročil krojaču, naj mu prišije čopek h kapi, toda

trdno, da se ne bo več odtrgal. Mojster je za to delo vzel veliko klobko močne niti. »Da bo bolj držalo,« je svetoval. A ker za tako šivanje ni bilo v sobi dovolj prostora, da bi mogel tako dolgo nit zategovati, je šel z nitjo pred kočo. Vdel je nato nit v šivanko, prebodel z njo čopek ter ga dal Kleofašu, naj ga drži. »Šele popoldne se vrnem z vbodom, kajti nit je skoraj miljo dolga,« je zatrjeval smehljajočemu se Kleofašu, ki je položil klobko kraj sebe in sedel s čopkom v roki zadovoljno na prag. Vesel je bil, da bo čopek zdaj res dobro prišit.

Premeteni krojač je šel z vdeto šivanko po gozdu vedno naprej, dokler ni došel do velike reke, po kateri je plavalo prevrnjeno deblo. Ujel je deblo za vejo, privezal nanj svojo dolgo nit in spustil nato deblo s privezani nitjo s tokom dalje. Tako se je nit vedno bolj odvijala, a Kleofaš je s čopkom v roki na pragu sede čakal, kdaj bo te niti konec, da se vrne krojač s prvim vbodom h koči.

Medtem je mojster Ošival bežal čez hribe in doline, dokler ni došel do svojega rojstnega kraja s hlebcem zlata v torbi. Od takrat je bil zadovoljen in nikdar več si ni želel k veliki gosposdi.

Prevel † R. Žnidarčič.

Krista Hafner *Lepa Vida*

Živela je deklica, ki je bila lepa kakor sama jutranja zora. Ime ji je bilo Vida. Ker pa je bila tako lepa, so jo vsi le za lepo Vido klicali.

Ko je bila Vida stara osem let, je dobila bratca Markca. Takrat je bila njena mati bolna in ni mogla nikamor iz postelje.

Nekega dne je poklicala mati lepo Vido k svoji postelji in ji rekla: »Vzemi Markove plenice in pojdi z njimi k morju, pa jih tam operi. Jaz sem bolna in ne morem nikamor od doma. Glej pa, da se ne boš predolgo mudila. K morju zahaja črn zamorec in lovi mlade deklice, kakršna si ti. Vsako, ki jo dobi, odpelje s seboj na Špansko. Nikoli več se ne vrne domov.«

Vidi mamino naročilo ni bilo prav nič všeč. Raje bi bila ostala s tovarišicami na travniku in se z njimi igrala in plesala. Toda mama je mama in poslušati jo je treba. Nejevoljna je zadela škaf s plenici na glavo in odšla proti morju.

Ko je prišla do morja, je stalo sonce visoko na nebu in se ogledovalo v morski vodi. Razveselilo se je lepe Vide in jo pozdravilo: »Dober dan, Vida! Kako si pa danes lepa!«

In morski valčki so se zgrnili lepi Vidi k nogam in jo vabili: »Lepa Vida, poigraj se z nami!«

Tudi drobne ribice so priplavale k bregu in jo vabile: »Lepa Vida, poigraj se z nami!«